

In(ter)dependència

Més que debatre si Catalunya seria o no viable fora d'Espanya o si un Estat federal potenciarà o anul·larà les fortalezes pròpies, el que fa falta és determinar les polítiques i els instruments que permetrien participar i incidir millor en l'economia global.

L'anàlisi abstracta dels possibles avantatges i desavantatges econòmics d'una Catalunya independent pot ser un mer exercici teòric per validar determinada posició en relació al debat nacional, però inútil si no parteix del fet que l'economia catalana s'inscriu en un context d'economia global on la interdependència és el marc on caldrà implementar les accions politicoeconòmiques que permetin els processos de creació de riquesa d'una Catalunya políticament sobirana.

Les diferents anàlisis que es fan aquests dies, condicionades pels diferents judicis de valor dels seus autors, mostren diverses hipòtesis en relació amb una futura Catalunya independent, que van de l'autosuficiència absoluta fins al desastre total. Però sabem que cap opció és demostrable i que qualsevol marc institucional –l'actual, el federal o la independència– pot tenir avantatges i desavantatges. Catalunya té febleses i fortalezes. Si acotem les primeres i potenciem les segones, aprofitarem els avantatges per fer créixer la riquesa nacional i convertir-la, a través de mecanismes de redistribució, en més benestar i igualtat socials.

Avui sabem que l'actual encaix de Catalunya a Espanya té importants incoherències que limiten l'exercici de l'autogovern, sigui perquè s'ha descentralitzat la despesa pública, en transferir les competències de les polítiques socials –però és manté centralitzat bona part de l'ingrés públic–, o perquè es reiteren episodis d'invasió competen-

cial. En tot cas, sembla evidenciar-se una àmplia consciència col·lectiva de menysteniment de l'Estat en relació amb la voluntat i capacitat d'autogovern de Catalunya, i això fa inevitable (i recomanable) que la ciutadania de Catalunya hagi de decidir la fórmula de relació que considera millor per als seus interessos.

Avui cap país del món té independència econòmica, el dòlar s'exporta arreu i l'euro omple en part les reserves nacionals; els bons i productes financers circulen arreu en temps real; els continguts tecnològics de la indústria es globalitzen; els cotxes s'importen de qualsevol part del planeta; i els científics es capten arreu del món. Hem de partir d'aquesta realitat quan analitzem les possibilitats.

L'actual encaix de Catalunya a Espanya té importants incoherències i això fa inevitable que els catalans decideixin la fórmula de relació que més els convé

tats d'un nou context institucional on Catalunya disposi de les eines de sobirania política.

Més que debatre si Catalunya seria o no viable fora d'Espanya o si un Estat federal potenciarà o anul·larà les fortalezes pròpies, el que cal és cercar les institucions i polítiques que permetrien ser i incidir millor en l'economia global. Com avançar millor en la construcció d'àrees econòmiques, on hi hagi més interconnexió entre les economies nacionals i regionals properes, per intervenir en la global i promoure'n institucions fortes, o quines polítiques cal integrar per garantir nivells superiors de creixement i desenvolupament econòmic social i sostenible en una economia global.

Preguntar-nos si la Catalunya independent podrà pagar o no les pensions, disposarà de més recursos per finançar infraestructures o si el mercat espanyol és més o menys prescindible... és instal·lar-se en l'actual estat de coses. Ens obliga a una resposta condicional: «si» tot es manté igual, en un nou escenari tot «podria» ser millor. Necessitem obrir les preguntes per trobar respostes a una economia i unes polítiques pròpies en un context econòmic global amb el qual s'interrelaciona.

Polítiques per crear riquesa

Catalunya disposa de factors que van a favor d'una economia competitiva, com posició geogràfica, dotació de capital físic, formació i qualificació del capital humà, grau d'obertura exterior de l'economia, tradició industrial, infraestructures de recerca, capacitat d'innovació, teixit associatiu, cultura de concertació, etcètera, que romandran en qualsevol escenari futur. Té també altres factors que, a curt termini i malauradament a mitjà, llasten la capacitat de creació de riquesa del país, com és l'elevat endeutament que arrosseguem, un índex d'atur de més del 23%, un comportament inflacionari històricament per sobre de l'economia espanyola i europea, un 29,5% de població en situació de pobresa, etcètera. El futur econòmic de Catalunya, en qualsevol dels escenaris, dependrà, sobretot, de les polítiques econòmiques que s'apliquin. Mantenir les polítiques d'austeritat sense estímuls al creixement, el que coneixem per «retallades», que tant el Govern de Catalunya com el de l'Estat apliquen amb devoció neoliberal en el marc de les polítiques de la UE, no permet intuir un futur de creixement econòmic sostenible i amb desenvolupament social.

Avui el que és rellevant és debatre quines polítiques nacionals permeten crear riquesa i com es redistribuïxen. Quines polítiques fiscals, laborals, industrials, socials, impulsarem i com es relacionen amb les polítiques nacionals i regionals properes amb les quals hem d'interactuar per incidir en l'economia global. Una política fiscal suficient i justa, que garanteixi que la riquesa creada aflori a través d'un sistema fiscal on empreses i ciutadans aportin de manera proporcional a les rendes que obtinguin, via treball o capital, i a la riquesa de què disposin. Una política laboral que equilibri els poders a l'empresa, amb ple respecte als processos de negociació col·lectiva i als drets sindicals, fent del treballador un subjecte de drets laborals i no un mer instrument productiu al servei de l'interès empresarial. Unes polítiques industrials, horitzontals i actives, que anticipin els canvis sectorials i impulsin les bases de capital físic i humà per millorar la competitivitat i la innovació productiva. I unes polítiques socials que dotin amb suficiència, equitat i qualitat els drets de ciutadania (educació, salut, atenció i protecció).

Sens dubte el futur de Catalunya l'ha de determinar lliurement la ciutadania. Ni incerteses ni pors poden limitar les decisions. Però caldrà determinar clarament quines polítiques i quins instruments de concertació social i participació s'ofereixen per avançar en termes de competitivitat econòmica, de creació de riquesa, de justícia social i de sostenibilitat i com les connectarem amb les polítiques fiscals, laborals, industrials i socials, regionals o supranacionals, per fer-les eficaçes i per incidir en l'economia global.

Joan Carles GALLEGO

Secretari general de CCOO de Catalunya.
Llicenciat en Ciències Econòmiques per la Universitat de Barcelona. Ha estat professor de secundària i de FP. Està al capdavant del sindicat des de desembre del 2008.